

Implementační karta Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

pro období 2021–2023

Inovace oborové soustavy

Cíl opatření	
Cílem je funkční, prostupná a atraktivní oborová soustava, která prostřednictvím revize obsahů vzdělávání zajistí, aby byli jeho absolventi vybaveni kompetencemi pro další profesní i neprofesní vzdělávání, osobní život a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce.	
PŘEHLED OPATŘENÍ A KLÍČOVÝCH AKTIVIT	
Opatření č. 1	Moderní a otevřené odborné vzdělávání s vysokou přidanou hodnotou
Klíčová aktivita 1.1	Oborová revize a inovace soustavy oborů vzdělání
Klíčová aktivita 1.2	Flexibilní uspořádání školních vzdělávacích programů a výuky
Klíčová aktivita 1.3	Revize RVP v oblasti základních gramotností
Klíčová aktivita 1.4	Revize RVP v oblasti společného odborného základu
Opatření č. 2	Získávání odborné kvalifikace v průběhu studia
Klíčová aktivita 2.1	Získávání odborné kvalifikace v průběhu studia
Opatření č. 3	Usnadnění přechodu absolventů na trh práce
Klíčová aktivita 3.1	Zvýšení kvality praktického vyučování
Klíčová aktivita 3.2	Podpora kariérového poradenství

Cíl opatření	
Cílem je funkční, přístupná a atraktivní oborová soustava, která prostřednictvím revize obsahů vzdělávání zajistí, aby byli jeho absolventi vybaveni kompetencemi pro další profesní i neprofesní vzdělávání, osobní život a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce.	
Zdůvodnění potřeby	
<p>Cílem středního odborného vzdělávání je připravit absolventa na osobní, občanský i profesní život. Současně má vytvářet předpoklady pro celoživotní učení a dlouhodobou uplatnitelnost na trhu práce. V nárocích na střední vzdělávání se tak odráží potřeba zaměřit se na posilování společných prvků všeobecného základu ve středním vzdělávání, kladení důrazu na rozvoj klíčových kompetencí, vytváření vhodných podmínek pro snazší přechod absolventů do zaměstnání, větší propojení škol a zaměstnavatelů, ale také usnadňování přechodu žáků zdravotně a sociálně znevýhodněných do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání. V souvislosti s technologickým pokrokem a proměnou potřeb společnosti předpokládáme rovněž i redukci některých oborů a jejich nahrazení obory odpovídajícími potřebám současnosti.</p> <p>Žáci se stále v poměrně nízkém věku rozhodují pro jeden z přibližně 280 oborů za velmi omezené možnosti korekce své vzdělávací dráhy v průběhu studia, ať již jde o stupeň vzdělání, nebo obor. Mnozí žáci, ať již z důvodu nedostatečných schopností, nebo motivace, nedokončí a předčasně opouštějí vybraný obor odborného vzdělávání, často několikrát začínají znovu studovat v jiném oboru a jejich studium se prodlužuje a prodražuje. Níže představená opatření a aktivity jsou příležitostí, jak systém proměnit s cílem vytvořit atraktivní, otevřenou a průchodnou vzdělávací soustavu oborů odborného vzdělávání.</p>	
Tři hlavní pilíře pro proměnu odborného vzdělávání:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kurikulum – dvoustupňové na národní úrovni RVP/ na regionální úrovni ŠVP Všeobecně vzdělávací složka pro jednotlivé kategorie dosaženého vzdělání (E, H, M/L) Odborná složka vzdělání (společný odborný základ, odborná/kvalifikační složka) 2. Kvalifikace – specifická kvalifikační složka (např. NSK, PK/ÚPK) 3. Partnerství – spolupráce škol a firem, spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery v oblasti odborného vzdělávání 	
Soubor opatření a klíčových aktivit	
Opatření č. 1	Moderní a otevřené odborné vzdělávání s vysokou přidanou hodnotou
<p>Inovovaná oborová soustava bude koncipována jako otevřená s možností kdykoliv navázat na předchozí vzdělávání a pokračovat k získání vyššího stupně vzdělání (kvalifikace) včetně uznání předchozího učení. Zlepší se tak možnost korekce vzdělávací dráhy v průběhu studia, ať již jde o stupeň vzdělání, nebo obor vzdělání a žák nebude muset začínat studovat vždy od začátku.</p> <p>RVP odborného vzdělávání bude významně reflektovat trend přípravy na celoživotní učení, tzn. posilovat společný všeobecný a odborný základ učiva a podporovat rozvoj klíčových kompetencí uplatnitelných na trhu práce obecně. Principiálně i obsahově naváže na revidované kurikulum ZV.</p>	
Klíčová aktivita 1.1	Oborová revize a inovace soustavy oborů vzdělání
<p>Bude snížen celkový počet oborů vzdělání. Vzdělání bude koncipováno s důrazem na společný odborný základ v rámci příslušné skupiny oborů vzdělání. Tato inovace umožní žákům postupnou profesní volbu a odsune brzkou specializaci.</p> <p>RVP <i>oborů vzdělání s odborným výcvikem</i> (kategorie E, H, L0) bude konstruován jako široce profilovaný větvený obor vzdělání s možností ukončit studium po 2., 3. a 4. ročníku. Pro školu to bude znamenat možnost vytvořit svůj ŠVP pro dvouleté, tříleté nebo čtyřleté obory vzdělání, popř. pro všechny uvedené úrovně oboru či jejich kombinace. Pro žáky to znamená možnost různých vzdělávacích drah. Tento přístup ke konstrukci RVP/ŠVP by měl žákům umožnit dosáhnout maxima podle jejich schopností a motivace.</p>	

Pro jednotlivou skupinu <i>oborů vzdělání kategorie M</i> bude vytvořen RVP se společným odborným základem.	
Období realizace:	2021-2022
Financování:	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy:	Návrh Nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání
Klíčová aktivita 1.2	Flexibilní uspořádání školních vzdělávacích programů a výuky
<p>Nové rámcové vzdělávací programy umožní školám:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozčlenění ŠVP do vzdělávacích modulů; - flexibilní organizaci školního roku včetně prázdnin; - konání individuální odborné praxe v době školní výuky; - konání odborné praxe v době prázdnin; - plánování spolupráce škol a firem jak v oblasti praktického, tak teoretického vyučování a při ukončování vzdělávání. <p>Realizace koncepce připravené projektem MOV umožní flexibilitu školních vzdělávacích programů a jejich modularizaci. Vzdělávací moduly lze flexibilně zařazovat do různých vzdělávacích programů, přičemž jejich zvládnutí žáky může být i samostatně hodnoceno. Žák tak nemusí např. opakovat ročník nebo dělat reparát z celého předmětu, ale pouze z té části, kterou nezvládl. Umožňuje vždy uznat předchozí učení. Vedle modularizace je ovšem potřeba i dalších změn, které umožní zejména lepší spolupráci škol se zaměstnavateli.</p> <p>Vzhledem k rigidnímu organizačnímu uspořádání školní výuky (pevný týdenní rozvrh hodin, týdenní střídání odborného výcviku a odborné teorie, pevně vymezený školní rok, prázdniny apod.) nemohou školy vyjít vstříc potřebám odborného výcviku a odborné praxe u zaměstnavatelů. Ti většinou požadují větší časovou koncentraci, roli hrají např. i sezonní práce. Flexibilní organizační uspořádání výuky by umožnilo sblížit možnosti pracovního a školního prostředí, a byly by tak vytvořeny předpoklady pro realizaci odborného výcviku a odborné praxe u zaměstnavatelů i pro snadnější účast odborníků z praxe ve výuce.</p> <p>Vzhledem ke snižujícímu se počtu vzdělávaných v odborném školství a větší roztržitosti oborové struktury v jednotlivých školách je také nutné, aby RVP/ŠVP umožnily školám organizovat výuku pro menší skupiny žáků, kteří si zvolí různé výstupní kvalifikace, tzn. vyučovat vedle tradičních tříd i v multioborových třídách nebo vyučovat tzv. „malotřídně“, tzn. různé skupiny žáků různému obsahu v jedné třídě.</p>	
Období realizace:	2022-2023
Financování:	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy:	Vzorové školní vzdělávací programy Identifikované příklady dobré praxe
Klíčová aktivita 1.3	Revize RVP v oblasti základních gramotností
<p>Hlavní změny ve všeobecném vzdělávání budou spočívat ve změnách jeho obsahu a relevance v návaznosti na revizi RVP ZV. V rámci revize nedojde k celkovému posílení hodinové dotace všeobecného vzdělávání na úkor odborné složky. Kvalitativní změny budou zaměřeny především na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - posílení významu klíčových kompetencí a základních gramotností (zejména jazykové, matematické, digitální), přičemž bude kladen důraz na jejich průřezový charakter ve vztahu k všeobecné i odborné složce vzdělávání; - posílení aplikační části všeobecného vzdělávání, která má průpravný charakter k navazujícímu odbornému vzdělávání. 	
Období realizace:	2021-2023
Financování:	SR – v rámci činnosti rezortu

Výstupy:	Revidované RVP
Klíčová aktivita 1.4	Revize RVP v oblasti společného odborného základu
<p>Revize bude založena na vymezení společných odborných základů (technický, ekonomický, humanitní, společenskovední, umělecký apod.), které zajistí žákům širokou základnu odborných kompetencí, které jim umožní dále se specializovat ve svém odborném zaměření podle možností konkrétní školy, potřeb regionálního trhu práce a svých zájmů. Tento přístup ke koncepci odborné složky vzdělávání umožní žákům dobrou přípravu pro navazující vzdělávání v terciární sféře, event. pro rekvalifikace a firemní vzdělávání.</p>	
Období realizace:	2021-2023
Financování:	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy:	Novela Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání Revidované RVP středního vzdělávání
Opatření č. 2	Získávání kvalifikace v průběhu studia
<p>Toto směřuje do oblasti předčasných odchodů žáků ze vzdělávání. Předčasné odchody ze vzdělávání mohou nastat buď v průběhu studia, nebo i na konci studia, při neúspěšném absolvování závěrečné či maturitní zkoušky.</p>	
Klíčová aktivita 2.1	Získávání odborné kvalifikace v průběhu studia
<p>Předpokladem naplnění této aktivity je vytvoření věcného záměru řešení, které by umožnilo uznávání výsledků předchozího vzdělávání pro účely získání kvalifikace. Realizace věcného záměru žákům zvýší šance na jejich uplatnění na trhu práce v případě nedokončení celého cyklu vzdělávání a zároveň jim usnadní pokračování nebo návrat do vzdělávacího systému.</p> <p>V RVP pro obory vzdělání s výučním listem bude určena návaznost na příslušné kvalifikace NSK. V oborech vzdělání kategorie M s maturitní zkouškou – kde to bude možné (tj. budou existovat odpovídající profesní kvalifikace NSK na úrovni EQF 4) – bude rovněž určena návaznost na kvalifikace NSK nebo na jiné kvalifikační soustavy (např. v oblasti pedagogiky, zdravotnictví, sociální práce apod.). Obecně odborné obory lyceálního typu budou bez kvalifikačního výstupu s předpokladem, že absolventi budou pokračovat v terciárním vzdělávání.</p> <p>RVP bude provázáno s konkrétními profesními kvalifikacemi volně, tzn. že nově vznikající nebo novelizované profesní kvalifikace budou moci být přiřazovány k RVP, aniž by se RVP nějak měnil. Zatímco životnost RVP se předpokládá v horizontu střednědobém (5–10 let), životnost profesních kvalifikací může být v případě rychle se rozvíjejících sektorů hospodářství výrazně kratší (1–2 roky). Průběžné přiřazování profesních kvalifikací tak umožní udržet počáteční odborné vzdělávání relevantní k potřebám trhu práce.</p> <p>Vytvoříme vstupní analýzu zaměřenou na možnost ověření „profesní maturity“ v případě absolvování vzdělání bez jeho řádného ukončení ve vztahu k potřebám trhu práce.</p>	
Období realizace:	2020-2022
Financování:	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy:	Věcný záměr řešící uznávání výsledků předchozího vzdělávání Přiřazovací mapa a metodika pro synergické provázání RVP a PK a ÚPK v rámci NSK Tvorba vstupní analýzy zaměřenou na ověření zavedení „profesní maturity“
Opatření č. 3	Usnadnění přechodu absolventů na trh práce
<p>Zlepšení podmínek přechodu absolventů na trh práce.</p>	
Klíčová aktivita 3.1	Zvýšení kvality praktického vyučování
<p>Cílem aktivity bude analýza současného výkonu odborné praxe, zejména ve vztahu k nabývání profesních, občanských a osobních kompetencí. Na základě realizované analýzy bude vytvořen</p>	

standard kvality a podmínek praktického vyučování na firemních a školních pracovištích na kterých probíhá praktické vyučování.	
Období realizace:	2021-2023
Financování:	SR – v rámci činnosti rezortu
Výstupy:	Analýza kvality a obsahu výkonu odborné praxe v roce 2022 Standard kvality a podmínek praktického vyučování na pracovištích do roku 2023
Klíčová aktivita 3.2	Podpora kariérového poradenství
<p>Součástí RVP bude systematická práce na kariérovém rozvoji každého žáka a posilování jeho profesní identity a vazby s oborem vzdělání. Cílem je omezení předčasného ukončování studia a „cestování mezi obory“. V rámci těchto aktivit se zaměříme nejen na roli kariérového poradenství ve školách, ale i na rozvoj dovedností pedagogů podporovat žáky v dokončení studia a v rámci jeho přechodu na trh práce.</p>	
Období realizace:	2021-2023
Financování:	SR a ESF
Výstupy:	Úprava RVP Metodická podpora kariérového poradenství během vzdělávací dráhy žáka.